

משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
של"ח וידיעת הארץ
ועדת טיולים מחוזית

אוגדן יציאה לטיול למוסדות חינוך

אוגדן יציאה לטיול למוסדות חינוך

הנדון: אוגדן יציאה לטיול למוסדות חינוך

1. מצ"ב אוגדן יציאה לטיול לבעלי תפקידים במוסד החינוכי מנהל/ת, עב"ט/ית ורכז/ת טיולים בביה"ס.

2. האוגדן כולל את הנספחים המפורטים להלן:

נספח א' – טופס ביקורת לפני יציאה לטיול
נספח ב' – כתב מינוי לאחראי/ת על טיול בחתימת מנהל/ת ביה"ס
נספח ג' – אישור טיול ע"י מנהל/ת ביה"ס ורכז/ת הטיולים
נספח ד' – אישור מנהל/ת ביה"ס לפעילות חריגה בטיול
נספח ה' – אישור הורים על השתתפות בנס / בתם בטיול
נספח ו' – רשימת תלמידים עם מגבלות רפואיות
נספח ז' – טופס הפניה לטיפול רפואי לתלמיד שנפגע במהלך טיול
נספח ח' – רשימת תלמידים שנפגעו במהלך טיול
נספח ט' – טופס ביטוח למתנדב
נספח י' – רשימת מלווים וטלפונים חיוניים בטיול.
נספח י"א – הוראות פתיחה באש למאבטחים
נספח י"ב – הנחיות למורה אחראי אוטובוס
נספח י"ג – הנחיות למורה אחראי/ת כתה בהליכה בשטח
נספח י"ד – תוכנית הסיורים לביה"ס היסודי והעל יסודי

3. אוגדן זה הוא כלי עזר לבעלי תפקידים במוסד החינוכי והוא נערך עפ"י חוזרי מנכ"ל משרד החינוך:

א- "טיולים – היבטים פדגוגיים – ארגונים בטיחותיים וביטחוניים והביטחון בפעילות חוץ בית ספרית" ח.מ.סה/9 (ג) מחודש מאי 2005.

ב- "נוהלי ביטחון בבתי ספר" – ס"ו / 3 (ב) מנובמבר 2005

4. במידה וקיימת סתירה כלשהי בין הכתוב באוגדן זה ובנספחיו לבין חוזר מנכ"ל יש להסתמך על חוזר מנכ"ל.

5. יש להתעדכן ולהעזר בנהלים ותכנון הטיול באתרי האינטרנט:

משרד החינוך: <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/UNITS/Owl/Hebrew>

חוזרי מנכ"ל: <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Bitachon/ChozreyMankal/>

אגף בטחון וביטחות: <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/UNITS/Bitachon>

מוקד טבע: <http://192.117.141.2/MokedTeva/website/mokedteva.new/?>

רשות הטבע והגנים: <http://www.parks.org.il/>

קק"ל: <http://www.kkl.org.il/kkl/>

ועוד.....

נספח א'

טופס ביקורת יציאה לטיול

מס"ד	נושא הבדיקה	פירוט הנושא	שבוע לפני הטיול	בוקר הטיול	הערות	
1	תיק אחראי טיול + אישורים רשימות	כתב מינוי לאחראי/ת טיול בחתימת מנהל/ת ביה"ס			נספח ב'	
		אישור מנהל/ת ביה"ס ליציאה לטיול			נספח ג'	
		אישור ביטחוני מהלשכה לתיאום טיולים - תואם לתוכנית הטיול				
		אישור מנהל/ת ביה"ס לפעילות חריגה בטיול + הנוהל הרלוונטי מחוזר מנכ"ל				נספח ד'
		אישור הורים על השתתפות בנם / בתם והצהרת בריאות				נספח ה'
		רשימת תלמידים המשתתפים בטיול בשלושה עותקים: 1- אחראי על הטיול 2- אחראי אוטובוס וכתה 3- מזכירות ביה"ס				
		רשימת תלמידים עם מגבלות רפואיות				נספח ו'
		טופס הפניה לטיפול רפואי לתלמיד שנפגע במהלך טיול				נספח ז'
		רשימת תלמידים שנפגעו במהלך טיול				נספח ח'
		טופס ביטוח למתנדב				נספח ט'
		רשימת מלווים וטלפונים חיוניים בטיול				נספח י'
		הוראות פתיחה באש למאבטחים				נספח י"א
		הנחיות למורה אחראי/ת באוטובוס				נספח י"ב
		הנחיות למורה אחראי/ת כתה				נספח י"ג
		עדכון מזג אוויר והתאמתו לטיול				
		ביצוע תיאום טלפוני כנדרש באישור הטיול				
		המצאות מפת אזור הטיול כולל מפת סימון שבילים 1: 50000				
		ביצוע סיור הכנה מקדים ע"י אחראי טיול				
		ביצוע ניהול סיכונים עם חברת הטיולים לפני היציאה לטיול. הדגשת המסקנות לפני המסלול				
		המצאות פנקס כיס לטיול				מומלץ
2	אוטובוס	אישור קצין בטיחות לאוטובוס				
		אישור הסעת תלמידים - לנהג				
		המצאות אלונקה, תיק ע"ר, ערכת חילוך, מים וקשר.				
		גיל האוטובוס עד 10 שנים				
		חגורות בטיחות				
סריקת האוטובוס טרם עליית התלמידים						

מס"ד	נושא הבדיקה	פירוט הנושא	שבוע לפני הטיול	בוקר הטיול	הערות
3	ציוד	בדיקת מנשאים ומיכלי מים רזרביים			
		בדיקת ציוד חיוני אצל תלמידים : מים, כובע ונעליים מתאימות			
		המצאות ובדיקה של תיק עזרה ראשונה – תקניים ובכמות כנדרש בחוזר מנכ"ל			
		אחר – עפ"י אופי הטיול			
4	תדריך	לתלמידים : כללי בטיחות בנסיעה בהליכה ודגשים מיוחדים בהתאם לנדרש בטיול			
		למאבטחים : הוראות פתיחה באש, מקומם במהלך הטיול + והמצאות תיעוד נדרש			איסור שמוש בעוזי לסוגיו
		לנהגים – תוכנית הטיול ולו"ז, ציר נסיעה מהירות נסיעה – בטיחות למדריכים- לו"ז מסלול+ תעודות תו תקן			
		למלווים – תפקידם ואחריותם			
		טרם היציאה למוקד עירוני טל-106 במהלך הטיול במקרה של אירוע חריג לחדר מצב 02-6222211 למנהלת ביה"ס למוקד 106			
5	דיווחים				

עותק של טופס זה – ביקורת יציאה לטיול - יועבר חתום בבוקר הטיול ע"י אחראי הטיול למנהל ביה"ס.

טיול/ סיור כיתות _____ ליעד _____ ביום _____

הטיול נבדק ע"י _____ שם אחראית טיול _____
 חתימה

נספח ב'

תאריך _____

שם _____

ביה"ס _____

שם אחראית/טיול _____

כתב מינוי לאחראית טיול

הריני ממנה אותך לאחראית טיול לתלמידי כית/ות _____
ש יתקיים בתאריכים במקום/ באזור _____ בתאריכים _____ למשך _____ ימים.
עליך לפעול בהתאם לתוכנית המאושרת, עפ"י הוראות חוזרי מנכ"ל והאישור הביטחוני.
כל שינוי במהלך הטיול מחייב את אישורה של הח"מ.

חתימת מנהל/ת ביה"ס _____

שם המנהל/ת _____

תאריך _____

אישור מנהל/ת ביה"ס לפעילות חריגה במהלך טיול
(כגון שיט בסירות, שחיה בים בבריכה, רכיבה על בעלי חיים, שימוש במתקנים וכו')

1. הריני מאשר לתלמידי כתה / חטיבה / שכבה _____ לקיים את הפעילות/יות החריגות
הבאות במהלך טיול שייערך בתאריכים: _____ באזור _____

2. הפעילות :

א. _____ במקום _____

ב. _____ במקום _____

ג. _____ במקום _____

ד. _____ במקום _____

3. האחראית על הטיול יקפיד על קיום הוראות הבטיחות כמפורט בחוזר מנכ"ל ס"ב / 6 (ב) -
מפברואר 2002 ובהתאם לסוג הפעילות.

_____
אישור מנהל/ת ביה"ס

_____
אישור האחראית על הטיול

אישור הורים על השתתפות בנכם / בתכם בטיול

אל: מנהל/ת ביה"ס _____

מאת: הורי התלמיד/ה _____ לומד בכיתה _____

הריני לאשר יציאת בני / בתי לטיול שייתקיים במקום/באיזור _____

ביום/בימים _____ תאריך / תאריכים _____ למשך _____ ימים.

נא לסמן ב-X במקום המתאים

לפי מיטב ידיעתי בני / בתי כשיר/ה מבחינה בריאותית ויכול/ה להשתתף בפעילות הנ"ל ולא חל שום שינוי במצבו/ה הבריאותי לאחרונה

יש לבני / בתי מגבלות בריאותיות שאינן מונעות השתתפות בפעילות הנ"ל - מצורף אישור רפואי לכך.

לבני / בתי מגבלות בריאותיות המגבילות / מונעות את השתתפותו/ה בפעילות הנ"ל – מצורף אישור רפואי לכך.

הערות _____

_____
_____

שם האב / האם _____

חתימה _____

רשימת תלמידים/ות עם מגבלות בריאותיות

מס"ד	שם התלמיד	מכתה	הבעיה הרפואית	דגשים להשגחה על התלמיד
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				

לכבוד: ביה"ח / קופ"ח _____

הנדון: טיפול רפואי לתלמיד/ה שנפגע במהלך טיול

התלמיד/ה שפרטיו/ה רשומים להלן נפגע במהלך שהותו בטיול של ביה"ס .

שם התלמיד _____ שם האב/האם _____ כתה _____

מס' ת.ז של התלמיד/ה

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

כתובת מגורים _____

מס' טלפון של התלמיד בבית _____ סלולרי של התלמיד _____

קופ"ח בה מבוטחים הוריו _____

תאריך הפגיעה _____ שעה _____ מקום _____

מהות הפגיעה _____

שם האחראית/על הטיול _____

חתימה _____

חותמת ביה"ס _____

נספח ח'

רשימת תלמידים שנפגעו במהלך טיול

אזור הטיול _____ תאריך הטיול _____

שם החובש / המע"ר שלוה את הטיול _____

תאריך הפגיעה	שעה	שם התלמיד	כיתה	מקום הפגיעה בשטח	מהות הפגיעה	הטיפול

חתימת החובש / המע"ר _____

נספח ט'

טופס ביטוח למתנדב

הריני לאשר בזה כי המתנדב/ת _____

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

מס' ת.ז.

כתובת _____ מס' טלפון _____

התנדב לעבוד בתפקיד _____

למען _____
(יש לציין את זהות הגוף או האדם שהפעולה נעשית למענו וכן את מקום הפעולה)

מתאריך _____ עד תאריך _____ לתקופה של _____ ימים

חותמת ביה"ס וחתימה

תפקידו

שם נותן ההפניה

תאריך

אישור המתנדב לקבלת התפקיד

_____

חתימה

_____

שם

העתק : תיק טיולים של ביה"ס.

**נספח י'
רשימת מלווים וטלפונים חיוניים בטיול**

מס'	תפקיד	שם	טלפון	סלולרי	פקס/אחר
1	אחראית טיול				
2	מנהל/ת ביה"ס				
3	חדר מצב		02-6222211		
4	מוקד עירוני		106 בתוך העיר		
5	מנהל מח' ביטחון ובטיחות				
6	תחנת משטרה באזור הטיול				
7	יחידת פיקוח טיולים - כרמל	בוריס אגנוב		057-2258624	
8					
9					
10					

צוות המלווים בטיול

אוטובוס מס'	כתה / כתות	מס' תלמידים	תפקיד המלווה	שם המלווה	מס' טל"ס
1			נהג		
			מדריך/ה		
			מורה אחראית/אוטובוס		
			מורה / הורה / מלווה נוסף		
			מאבטח / מע"ר / חובש		
2			נהג		
			מדריך/ה		
			מורה אחראית/אוטובוס		
			מורה / הורה / מלווה נוסף		
			מאבטח / מע"ר / חובש		
3			נהג		
			מדריך/ה		
			מורה אחראית/אוטובוס		
			מורה / הורה / מלווה נוסף		
			מאבטח / מע"ר / חובש		
4			נהג		
			מדריך/ה		
			מורה אחראית/אוטובוס		
			מורה / הורה / מלווה נוסף		
			מאבטח / מע"ר / חובש		

הוראות פתיחה באש למאבטח בטיול

להלן הוראות משטרת ישראל בנושא של פתיחה באש, ההוראות הן כלליות ומותאמות לכלל נושאי הנשק, ולא רק לנושאי האקדחים מטעם משרד החינוך על נושא הנשק לקרוא היטב את ההוראות, לבדוק אם הבין אותן ולנהוג לפיהן.

במקרה של ספק בהבנת ההוראות יש לפנות לקב"ט הרשות לקבלת הסבר.

כללים בדבר פתיחה באש

עקרונות כללים

א- בנוהל זה יפורטו כללים מנחים, הוראות וסייגים בכל הנוגע לשימוש בכלי ירייה ולפתיחה באש על ידי עובדים מאבטחים הנושאים נשק בתוקף תפקידם.

ב- כלי ירייה הוא אמצעי קטלני שהשימוש בו עלול לסכן את חיו או שלמות גופו של האדם, הן מי שהירי יכוון אליו והן של האחרים, לפיכך ייעשה השימוש בנשק בהתאם לאמור בכללים אלו.

ג- השימוש בנשק לעבר אדם מותר לשם הגנה עצמית של היורה או של זולתו.

הכללים בנוהל זה מבוססים על הוראות סעיפים 34 י' ו-34 ט"ז שבחוק העונשין התשל"ז 1977, כפי שתוקן (תיקון מס' 39, חלק מקדמי וחלק כללי) ופורסם בספר החוקים 1481 ב-ט"ז באלול התשנ"ד 23/8/94.

ד- השימוש בכלי ירייה לצורך הגנה עצמית ייעשה כמוצא אחרון, במידת הזהירות הראוייה, כאשר אין דרך אחרת בנסיבות העניין להתגבר על התוקף.

ה- נחיצות השימוש בכלי ירייה תיבחן בכל שלב משלבי האירוע יש להפסיק את הירי מיד כשפסקה התקיפה ואין עוד סכנה לחיים.

השימוש בנשק לצורך הגנה עצמית

השימוש בנשק לצורך הגנה עצמית מותר במקרים אלה:

א- תקיפה שלא כדין שצפויה ממנה סכנה מוחשית לחיים.

ב- סכנה מיידית ומוחשית לחיי של המשתמש ושל אחרים במקרים אלה יהיה הירי האמצעי האחרון להדיפת התקיפה, ויבוצע ב"בודדת" ומכוון לגוף – יש להפסיק את הירי משחלפה הסכנה.

ג-

פתיחה באש במקרה של סכנת חיים

א- הגדרות

1- סכנת חיים – סכנה של אובדן חיו של אדם או של חבלה מסוכנת בגופו.

2- נשק חם – לרבות כלי ירייה, רימון יד, בקבוק תבערה, מטען נפץ.

3- נשק קר – לרבות סכין, פגיון, גרזן, אלות ומוטות ברזל.

4- אזהרה מוקדמת – הודעה על כוונה לפתוח באש אם לא תיפסק התקיפה

ב- השימוש בכלי ירייה מותר אם הוא נדרש באופן מיידי כדי להדוף תקיפה שלא כדין שבוצעה באמצעות נשק חם או קר ושנשקפת ממנה סכנת חיים מוחשית ליורה או לזולתו.

ג- לצורך הדיפת התקיפה המסכנת חיים מותר לפתוח באש לעבר גופו של התוקף, במגמה לפגוע בו ולמנוע ממנו את השלמת מעשה התקיפה. יש להפסיק את הירי מיד כשתיפסק התקיפה ולא תהיה עוד סכנת חיים.

ד- פתיחה באש תיעשה רק כמוצא אחרון, לאחר שנשקלו ומוצו דרכי פעולה אחרות להפסקת התקיפה, לרבות מתן אזהרה מוקדמת ובלבד שלא יהיה בכך כדי לסכן את חיו של היורה וזולתו.

ה- נמלט התוקף עם כלי נשקו, והוא עדיין מסכן חיים, מותר לירות בגופו כדי למנוע את המשך התקיפה נמלט התוקף בלא נשק, אין לירות בו.

ו- פתיחה באש תבוצע, כאמור לעיל, לעבר התוקף בלבד, בירי בודד ומכוון, תוך נקיטת אמצעי זהירות למניעת פגיעה בחפים מפשע.

ז- יש להימנע ככל האפשר מירי לעבר נשים או ילדים.

ח- אין לפתוח באש לשם הגנה על רכוש, כאשר אין מתלווה סכנת חיים לעבירת הרכוש.

פעולות לאחר סיום הירי

א- דיווח – יש לדווח בהקדם האפשרי על כל מקרה של שימוש בכלי ירייה לתחנת המשטרה הקרובה, לקב"ט הרשות ולקב"ט המחוזי של משרד החינוך.

ב- סריקה – יש לבצע סריקה לאיתור נפגעים נוספים או נזק לרכוש.

ג- בידוד אזור הירי – יש למנוע כניסת אנשים לאזור הירי עד לסיום הבדיקה המשטרתית.

ד- דיווח קב"ט הרשות – קב"ט הרשות / קב"ט מוס"ח יכין דיווח מפורט לאחר כל מקרה של פתיחה באש במשותף עם קצין האבטחה של משטרת ישראל, וישלח אותו לקב"ט המחוז והוא יעבירו בצירוף התייחסות לאגף הביטחון במשרד.

הריני לאשר כי קראתי את הוראות הפתיחה באש, הבנתי את תוכנם ומתחייב לפעול בהתאם .

שם _____

חתימה _____

תאריך _____

הנחיות לאחראי/ת אוטובוס בטיולים

1. על המורה / המחנך שהוא אחראי אוטובוס, להתייבב בנקודת המפגש 10 דקות לפני שעת הגעת התלמידים ליציאה ולבדוק את האוטובוס:
  - א- שאין בו חפץ חשוד
  - ב- לבדוק המצאות ארגז עזרה ראשונה, ערכת מילוט ואלונקה מעל תא הנהג.
  - ג- גיל האוטובוס לא יעלה על 10 שנים.
  - ד- באוטובוס קיימת מערכת קשר חיצונית, או טלפון נייד ומערכת כריזה פנימית.
  - ה- לבדוק אצל הנהג אישור בטיחות חודשי תקף מטעם קצין הבטיחות של החברה.
  - ו- לבדוק אצל הנהג אישור הסעת תלמידים ברישיון או בטופס מצורף.
2. יש לקבל מאחראי/ת טיול את רשימת היוצאים, לערוך רשימה שמית ב-3 עותקים (יש לוודא שמספר התלמידים היושבים באוטובוס תואם לרשימה השמית) עותק אחד ישאר בידי, עותק שני יימסר לאחראי טיול, עותק שלישי יימסר לנציג ההנהלה הנשאר בביה"ס.
3. יש לבצע אצל התלמידים בדיקת כובעים, מים, ציוד, לבוש ונעליים מתאימות להליכה.
4. יש לבדוק המצאות מלוויים נוספים, מגיש עזרה ראשונה ומאבטח בהתאם לנדרש באישור הביטחוני.
5. יש להזכיר לתלמידים לשבת במהלך הנסיעה, ולחגור חגורת בטיחות. אין להוציא כל חלק מהגוף מהחלון ואין לכלוך את האוטובוס.
6. אין להשאיר תלמיד/ה באוטובוס ללא השגחת מורה מלווה.
7. לפני הירידה מהאוטובוס על המלווה / המאבטח / האחראי לרדת ראשון לבדוק את השטח מסביב לאוטובוס, אם אין אורבת סכנה לתלמידים ורק לאחר מכן תינתן הוראה לתלמידים לרדת. בסיום הטיול – פיזור התלמידים לאורך מסלול הנסיעה יעשה בתחנות אגד בלבד, הירידה אך ורק מהדלת הקדמית שליד הנהג בפיקוח מורה / מלווה חל איסור מוחלט להוריד ציוד מתא המטען במהלך הפיזור מהצד הפונה לכביש.
8. אחראי אוטובוס / מורה מלווה לא יעזוב את האוטובוס לפני שאחרון התלמידים ירד. יש לבצע סריקה בתום הנסיעה בכדי לוודא שלא נרדם תלמיד, או נשאר ציוד באוטובוס.
9. מורה אחראי/ת אוטובוס יחתום לנהג על הויזה בתום הנסיעה וירשום לעצמו את שעת התייצבות הרכב, שעת סיום הנסיעה, – יש למסור פרטים אלו לאחראי/ת טיול.

הנחיות למורה אחראי/ת כתיבה בהליכה בשטח

לידיעתך!

האחריות לשלומם, בריאותם וביטחונם של התלמידים בטיול מוטלת על המורה המלווה את הכיתה, גם אם הוא אינו מחנך הכיתה, יש לעשות הכל בכדי להחזירם בשלום לביתם.

1. לפני תחילת ההליכה על המחנך / המורה האחראי כתיבה, לספור את התלמידים היוצאים, להצטייד ברשימה שמית מעודכנת הכוללת מגבלות בריאותיות להליכה בשטח.
2. לוודא שהתלמידים לוקחים לשטח תרמיל צד לצידוד אישי, כובע, מימייה נעליים מתאימות להליכה, אוכל תרופות לנזקקים במיוחד תרמיל עזרה ראשונה כתתי ומיכלים מלאים במים לנשיאה.
3. לוודא המצאות מגיש עזרה ראשונה מוסמך ומאבטח המלווים את הכיתה בשטח.
4. לפני ההליכה יש להזכיר לתלמידים את כללי הבטיחות הבאים:
  - א- אין לעזוב את הקבוצה בהליכה ובחנייה, ללא קבלת רשות.
  - ב- אין לסטות ממסלול ההליכה, אין לעקוף ולבצע קיצורי דרך.
  - ג- אין לגעת בחפצים חשודים בשטח ובכלל זה נשק המלווים.
  - ד- אין להתקרב למצוקים.
  - ה- הרחצה בבורות ובבריכות שבתוך הנחלים אסורה בהחלט.
  - ו- אין ללכת ולשמוע דיסקמן ולהשתמש בפלאפונים בזמן ההליכה והחנייה.
  - ז- יש ללכת כל הזמן עם כובע על הראש ולשתות כמות מספקת של מים.
  - ח- במקרה של ניתוק מהכיתה של תלמיד בודד או מספר תלמידים, עליו/הם לשבת במקום ולהמתין עד שיגיעו מחלצים לאסוף את התלמידים.
5. ההליכה בטור עורפי בראש הטור הולך מדריך, באמצע מחנך / מורה מלווה, בסוף מלווה מאבטח נושא נשק בשעת החשיכה והלילה התנועה אסורה בהחלט.
6. במקרה של נתק מהטור יש להעביר הידיעה מיידית למדריך לעצור ולהאט את קצב ההליכה.
7. על המורה / המחנך לספור את התלמידים לאחר חנייה ומידי שעה ולוודא שכולם נמצאים בטור ההליכה.
8. באם נפגע תלמיד/ה מגיש עזרה ראשונה / חובש/ת, י/תבדוק את חומרת הפגיעה.
  - א- יש לדווח מיידית למחנך / למדריך הקבוצה ולאחראי טיול.
  - ב- באם פינוי תלמיד מהמסלול חיוני יש לפנות את התלמיד לאוטובוס עפ"י שיקולי מרחק וכמות מלווים בקבוצה. אין לפנות תלמיד ללא ליווי של אדם מבוגר, המכיר את המסלול חזרה.
  - ג- במקרה ונשקפת סכנת חיים לתלמיד יש להפסיק את הטיול ולהזעיק עזרה רפואית מגורם חיצוני באמצעות חדר המצב של משרד החינוך בטל' 02-6222211 ולקבל הנחיות לגבי המשך.
  - ד- באם נראה למורה שמסלול הטיול אינו בטיחותי עליו לפנות תשומת לבו של המדריך ולהפסיק מיידית את המשך ההליכה.
9. א- תלמיד/ה שנפגעה/ה במהלך טיול והופנה/תה לחדר מיון, המורה המלווה ימלא טופס הפניה של ביה"ס (נספח ז') באם יתבקש ע"י המוסד הרפואי, יחתום על כתב התחייבות. בתום הטיול ימלא במזכירות ביה"ס טופס נפגע, הדוח יישלח לחברת הביטוח והיא אמורה לכסות את ההוצאות.
  - ב- תלמיד/ה שנפגעה/ה במהלך טיול והופנה/תה לחדר מיון, והמשפחה תקבל דרישת תשלום, עליה לפנות לקופת החולים בה מבוטח/ת התלמיד/ה ולהתחשבן אתם על ההוצאות.

תוכנית הסיורים לבית הספר היסודי

שכבה	מקצוע הסיור	נושאי לימוד	מתכונת הסיור	מרחב הסיור	אתרי הביקור
גן – א'	מדע וטכנולוגיה (טבע)	<ul style="list-style-type: none"> ✗ הסביבה בה אנו חיים ✗ חי, צומח, תהליכים בטבע ✗ השתנות הטבע בעונות השנה 	לפחות שלושה ימי סיור בודדים במהלך שנה"ל	הישוב של התלמיד	במהלך שש שנות לימוד ישולבו אתרים אלה סוגי ישובים: <ul style="list-style-type: none"> ✗ התיישבות כפרית ציונית ✗ כפר מסורתי (ערבי/דרוזי) ✗ עיר עתיקה ✗ עיירת פיתוח - אתרי קודש: ✗ בית כנסת ✗ כנסייה ✗ מסגד - אתרי נוף וטבע - אתרי מורשת קרב - אתרי פיתוח לאומי - מפעלי תעשייה - שמורת טבע - גן לאומי - אתר מים - אתר מראשית ההתיישבות
ב'	מדע וטכנולוגיה (טבע)	<ul style="list-style-type: none"> ✗ בתי גידול טבעיים ומלאכותיים ✗ חומרים בשימוש האדם ✗ השפעת האדם על תהליכים בטבע 			
ג'	מולדת, חברה ואזרחות	<ul style="list-style-type: none"> ✗ השכונה שלי ✗ בעלי מקצוע ✗ מבנה הצמח ושימושיו, מחזוריות ✗ האדם ופיתוחו 			
ד'	מולדת, חברה ואזרחות	<ul style="list-style-type: none"> ✗ הישוב שלנו, מוסדות שלטון, התיישבות 			
	מדע וטכנולוגיה	<ul style="list-style-type: none"> ✗ שימור מול פיתוח ✗ ים ומקורות מים 			
ה'	גיאוגרפיה	<ul style="list-style-type: none"> ✗ ירושלים – עבר והווה כבירה ✗ השפעת תרבויות ים-תיכוניות 			
	מדע וטכנולוגיה	<ul style="list-style-type: none"> ✗ תהליכי פיתוח בידי האדם והטבע 			
ו'	גיאוגרפיה	<ul style="list-style-type: none"> ✗ מישור החוף וצפון הגליל ✗ מגוון אוכלוסיות ✗ הקשר בין מקומי לעולמי 			
	היסטוריה	<ul style="list-style-type: none"> ✗ ימי בית שני 			
	מדע וטכנולוגיה	<ul style="list-style-type: none"> ✗ איכות סביבה, אנרגיה, תעשייה ומיחזור 			

תוכנית הסיורים לחינוך העל-יסודי

הסיורים בחינוך העל-יסודי יכוונו לאזורי הארץ שמעבר לאזורו של התלמיד, ולאזורים השכנים והרחוקים שבהם לא התקיימו סיורים בבית הספר היסודי, מעבר לכך:

✗ כל סיור יקושר לתוכניות הלימודים של בית הספר.

✗ במהלך שש השנים ישולבו בסיורים אתרים מסוגים אלה: מורשת העם בארץ, המורשת הציונית, תרבויות קדומות, דתות ועדות בישראל וטבע.

מתכונת הסיורים:

✗ בכיתות ז'-ח': שני ימים רצופים + יום בודד או שלושה ימים רצופים.

✗ בכיתות ט'-י"ב: לפחות שלושה ימים.